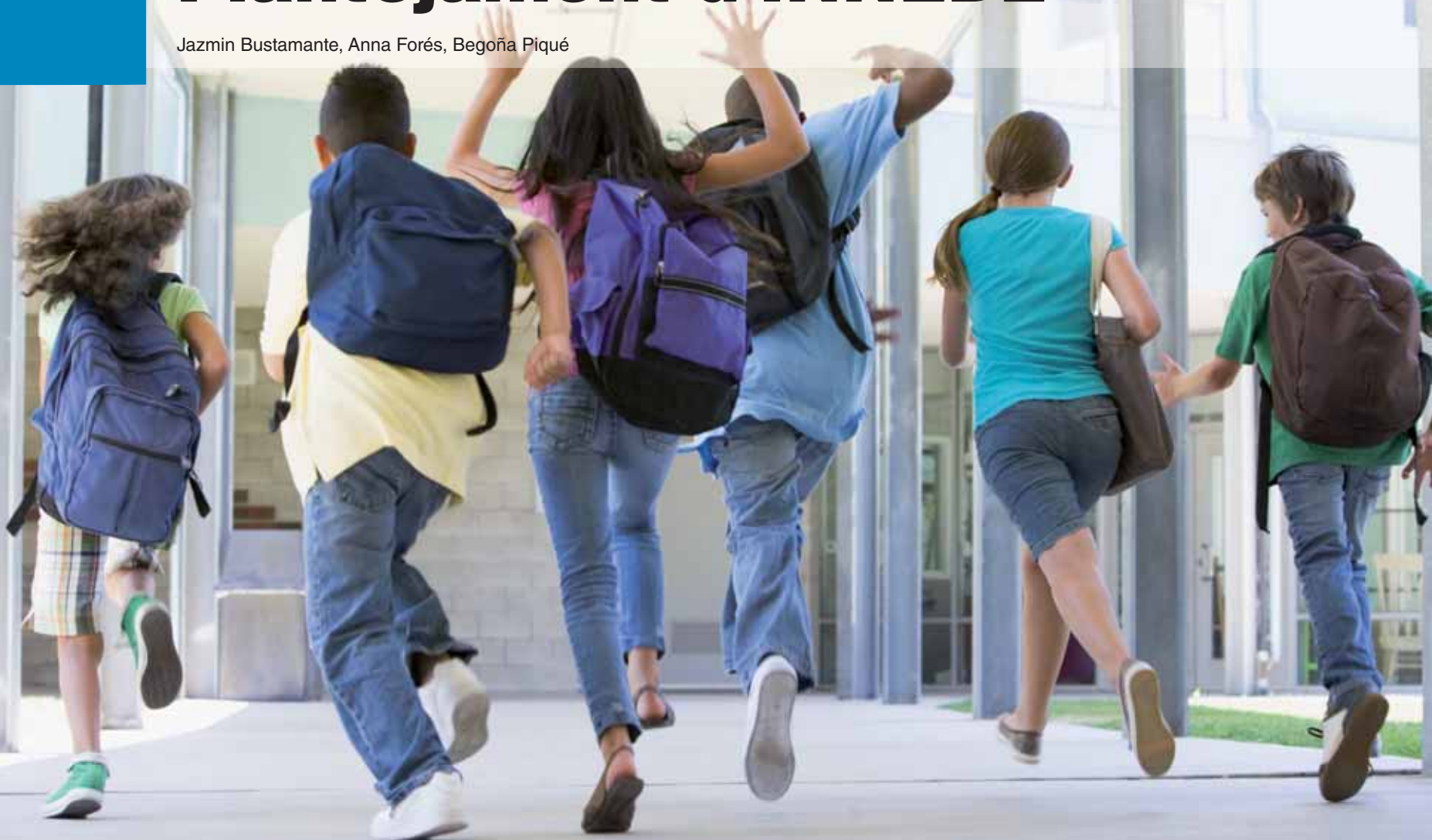

A FONS

La innovació educativa. Plantejament d'INNED2*

Jazmin Bustamante, Anna Forés, Begoña Piqué

El grup de recerca Entorns i Materials per a l'Aprenentatge (EMA), de l'Institut de Ciències de l'Educació de la Universitat de Barcelona, contempla la innovació educativa entre les seves línies de treball. En aquest sentit, organitza bianualment un simposi (INNED) on es propicia l'intercanvi entre diversos professionals relacionats amb els àmbits de l'educació, per compartir modalitats educatives atentes als interessos i a les necessitats de la comunitat pedagògica i buscant les millors practiques i reflexions formatives.

▣ **PARAULES CLAU:** innovació, educació, metodologia, pràctica, reflexió, canvi, INNED.

La innovació educativa. Plantejament d'Inned 2

La innovació educativa és una de les grans preocupacions del nostre grup de recerca consolidat EMA (Entorns i Materials per a l'Aprenentatge).¹ Aquesta preocupació ens ha portat a pensar en la possibilitat d'explorar l'organització de trobades de professorat i altres educadors i educadores, per reflexionar en comú sobre la innovació i cercar iniciatives que ajudin a impulsar processos de canvi en els centres docents. D'aquí neixen diferents experiències compartides.

L'interès pel tema de la innovació va fer possible que, l'any 2009, amb la col·laboració de CosmoCaixa i de l'Institut Municipal d'Educació de l'Ajuntament de Barcelona (IMEB), s'organitzés un simposi que vam denominar INNED1 (Innovació Educativa). Els objectius que es perseguïen van ser, entre altres, els següents: fer visibles propostes i experiències innovadores que s'estiguessin duent a terme amb intenció educativa en diferents àmbits i centres; compartir les expe-

riències innovadores per fomentar maneres noves d'entendre l'educació i la pràctica pedagògica, i constituir xarxes temàtiques d'innovació entre diferents agents i centres docents i socials. Com a eix d'aquest primer simposi, ens vam fixar en l'ús didàctic de materials i recursos no dissenyats inicialment per educar.

Intentant ser també innovadors en l'estructura del simposi, vam apostar per donar un relleu especial –a banda d'altres activitats– al que vam denominar «diàlegs innovadors», espais de conversa sobre «usos educatius de les TIC», «com es creen les idees» i «ús dels materials», on dos especialistes debatien i contrastaven opinions i criteris. La transversalitat temàtica, les idees i les experiències que s'hi van presentar van fer que l'opinió avalua-

Es tracta de reflexionar en comú sobre la innovació i cercar iniciatives que ajudin a impulsar processos de canvi en els centres docents

tiva de les persones assistents sobre el simposi fos molt positiva i que se'n demanés la continuïtat en una propera edició on es tractés la innovació metodològica.

De cara a un nou simposi, aviat vam tenir clara la necessitat de compartir des de l'inici tot el procés de pensar o imaginar com havia de ser aquesta segona edició amb altres agents pedagògics. Vam convidar una quarantena de persones del món de l'educació, escolar i no escolar, de diferents nivells acadèmics, de fundacions, moviments de renovació pedagògica, d'institucions, entre altres, perquè ens ajudessin a imaginar com havia de ser la segona edició de l'INNED. En el moment de decidir qui convidàvem a participar en aquest projecte, vam donar molta importància a la diversitat de tasques, a les responsabilitats i a les especialitzacions professionals.

A principis de 2010, vam celebrar una jornada de matí (INNED1,5 «Imagina't INNED2») adreçada a pensar la nova edició de l'INNED. **Aquesta jornada va girar al voltant de la innovació metodològica i es va**

A FONTS

INNED2, innovació metodològica

Qualitat educativa

A FONTS

estructurar en quatre àmbits: la implicació activa dels educands; les noves maneres d'organitzar l'espai i el temps; l'avaluació per aprendre, i l'atenció a la diversitat a l'aula i en altres espais acadèmics.

La posada en comú, la diversitat de mirades, les exposicions dels relators, l'interès i la predisposició de les persones que ens van acompanyar en el disseny d'un model de trobada, que faciliti l'intercanvi i que, a la vegada, tingui possibilitats d'influir realment a posar en marxa projectes d'innovació als centres (passar de la idea a l'acció), ha fet possible que INNED2 fos una proposta compartida des de la idea inicial fins a l'organització i la realització.

La innovació metodològica

Les diferents reunions i trobades de treball dutes a terme prèviament per preparar l'INNED2 van evidenciar la necessitat d'abordar la innovació metodològica com a tema principal del simposi a partir de quatre vessants, com ja s'ha dit més amunt.

Aquesta jornada va girar al voltant de la innovació metodològica i es va estructurar en quatre àmbits: la implicació activa dels educands; les noves maneres d'organitzar l'espai i el temps; l'avaluació per aprendre, i l'atenció a la diversitat a l'aula i en altres espais acadèmics

Així, per dissenyar el simposi, considerant el plantejament i la inquietud manifestada en diferents moments de treball i reflexió, passar de la idea a l'acció, vam creure necessari incorporar dues conferències principals que poguessin servir com a marc conceptual i referencial per a les experiències educatives que es van presentar els dies 25 i 26 de novembre de 2011 que permetessin, a més, posar en comú reflexions i punts de vista diversos dels participants.

La primera conferència, a càrrec de Daniel Innerarity,² titulada «Societats intel·ligents i societats estúpides», va

La primera conferència, a càrrec de Daniel Innerarity, titulada «Societats intel·ligents i societats estúpides» va servir de marc conceptual

servir de marc conceptual. Se'n pot destacar el plantejament de la necessitat que hi ha a la societat del coneixement de configurar una intel·ligència col·lectiva que ens permeti dur a terme operacions més intel·ligents de les que podríem desenvolupar cadascú de nosaltres per compte propi.

Imatge 1. Institut Celestí Bellera

Aquesta reflexió va donar pautes per presentar les experiències innovadores de dos centres educatius: l'escola La Riera de Ribes, de Sant Pere de Ribes, i l'institut Celestí Bellera, de Granollers (imatge 1), juntament amb la mostra d'evidències d'innovació metodològica presentades pels assistents en format obert (pòsters, maquetes, vídeos i treballs fets per l'alumnat, entre d'altres). Algunes d'aquestes experiències formen part del present monogràfic.

La segona conferència «Metodologies innovadores: Creant contextos d'aprenentatge significatiu», feta per Cristina Costa,³ ***va permetre posar en comú certs elements clau, aquells que tenen a veure principalment amb el web com a recurs viu i autèntic d'ensenyament i aprenentatge en els diferents àmbits de la nostra vida diària.***

A continuació de la conferència, es va organitzar un espai en format Pecha Kucha⁴ que va estimular principalment la creació de contactes i xarxes entre els participants.

Aquest nou model educatiu és possible si es valora les persones, es comparteix l'educació amb diferents agents pedagògics i s'adopta una organització possibilista

En general, tant les dues conferències com la presentació de les diferents experiències van servir en gran mesura per reflexionar, debatre, discutir i posar en comú experiències innovadores i propostes de gran importància per als centres docents, considerant principalment el foment de maneres noves d'entendre l'educació i la pràctica educativa, com també construir xarxes temàtiques d'innovació metodològica entre els diferents agents pedagògics i socials.

De les idees a l'acció

El conjunt d'aportacions realitzades en els diferents formats de participació durant les dues jornades del Simposi INNED2 va donar lloc a considerar algunes idees clau (imatge 2) que orienten la posada en acció de projectes d'innovació metodològica als centres educatius, en relació amb els quatre eixos plantejats i mencionats.

Entre aquestes idees, va sorgir amb força la necessitat de compartir un nou model educatiu on l'alumnat sigui el protagonista del seu aprenentatge i l'ensenyant adopti un rol d'acompanyant i dinamitzador d'aquest procés. Un model educatiu transversal que tingui en compte els interessos d'uns i altres, que disposi de la participació de les famílies i la comunitat i que entengui que el coneixement és del món.

Aquest nou model educatiu és possible si es valora les persones, es comparteix l'educació amb diferents agents pedagògics i s'adopta una organització possibilista.

En aquest sentit, es va dir que el que importa és pensar en les persones i en la interconnexió que estableixen amb la societat. Als centres educatius, es treballa amb persones, persones diferents i amb històries diverses, i el que esdevé realment important és la vinculació que s'estableix entre totes i la presa de consciència del paper que hi té cadascuna, sabent que tothom és necessari en el projecte que es pretén emprendre. Per tant, per tirar endavant un projecte d'innovació, esdevé imprescindible donar veu a les famílies i a l'alumnat.

A FONDS

INNED2, innovació metodològica

Qualitat educativa

Imatge 2. Núvol amb les idees claus sorgides en el Simposi INNED2

A FONTS

Dreamstime

HEM PARLAT DE:

- Qualitat educativa.
- Principis metodològics.

AUTORES

Jazmin Bustamante Vera

Anna Forés Miravalles

Begoña Piqué Simón

Grup de recerca EMA.

ICE de la UB

jazminbustamante73@gmail.com

annafores@ub.edu

bpique@ub.edu

Aquest article fou sol·licitat per GUIX: ELEMENTS D'ACCIÓ EDUCATIVA el mes de desembre de 2011 i acceptat el mes de maig de 2012 per ser-hi publicat.

També es va compartir la idea que, del que sap cadascú i del que no sap, de l'expert i de les famílies, dels mestres, de les mestres i dels infants, se n'aprèn. Les institucions escolars han d'estar obertes al món real, tocar de peus a terra, vincular-se amb el que es viu cada dia i congregar els sabers que cadascú aporta per créixer junts.

Aquesta educació compartida ha de ser sobre la vida real, sobre el que succeeix en el món. La realitat ha de ser l'excusa per aprendre, i a l'escola o a l'institut

s'han de saber generar aquestes «excuses», alhora que es generen dinàmiques de funcionament de l'equip humà. Un equip humà participatiu, motivat i implicat en la posada en marxa d'innovacions.

Ara bé, ningú no va oblidar que valorar les persones i entendre l'educació com una tasca compartida exigeix una organització escolar capaç de crear situacions que afavoreixin la col·laboració, la participació, la reflexió i la presa de decisions conjunta. Encara que solen aparèixer certes resistències davant de sistemes molt establerts, en el moment en què un grup de persones està convençut del que vol i pretén assolir, les coses es poden fer de manera diferent de com s'han fet. Únicament cal la complicitat, el suport i la confiança entre totes les persones que hi participen. Això farà possible la innovació en els centres.

En aquest sentit, **els assistents van manifestar interessos nous de cara a una propera edició d'INNED que tenen a veure amb la innovació organitzativa i curricular.** Confiam fer-la possible en un parell d'anys. ■

NOTES

* El comitè organitzador del Simposi INNED2, celebrat els dies 25 i 26 de novembre de 2011, va estar constituït per Artur Parcerisa, Anna Forés, Jazmin Bustamante, Begoña Piqué, Francesc Balaguer, Daniel Laguna i Marianna Mascaró.

1. Grup de Recerca Consolidat EMA (Entorns i Materials per a l'Aprenentatge): www.grupema.net/
2. Catedràtic de Filosofia Política i Social i director de l'Institut de Governança Democràtica de la Universitat del País Basc. Ha estat professor convidat en diverses universitats europees i americanes i és col·laborador habitual d'opinió en *El Correo* i *El País*.
3. Professora i investigadora de la Universitat de Salford-Manchester. Col·labora en diferents projectes d'investigació relacionats amb l'ús de les noves tecnologies.
4. És un format de presentació (majoritàriament creativa) en el qual s'exposa un treball de manera senzilla i informal. Originàriament creat per Astrid Klein i Mark Dytham, de l'estudi Klein-Dytham Architecture (KDa), a Tòquio, l'any 2003, com un punt de trobada per a joves dissenyadors on poguessin mostrar les seves obres en públic i intercanviar opinions. Des de llavors, el format s'utilitza en diferents àmbits al voltant del món.

REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

- OCDE (1991): *Escuelas y calidad de enseñanza: Informe internacional*. Barcelona-Madrid. Paidós-MEC.
- PARCERISA, A.; BASCO, S.; CALAFELL, M.; COMAS, M.; NOGUERA, I. (2011): «Innovació en educació. De la idea a l'acció. Procés participatiu cap a l'INNED2» [en línia]. REIRE: *Revista d'Innovació i Recerca en Educació*, vol. 4(2), p. 82-95. <www.raco.cat/index.php/reire>.
- VICERECTORAT DE POLÍTICA DOCENT (2008): *Glossari acadèmic i docent de la Universitat de Barcelona*. Barcelona. Universitat de Barcelona.